

A child gets his thorough experience of socialization in primary school, when he or she consciously becomes a member of a stable children's collective. The formation and development of the children's collective of the primary school depends on the competence of the teacher, who reflects the ideas and principles of the New Ukrainian School in his own professional activity. The children's collective is a complex phenomenon itself that requires taking into account the age and individual characteristics of children, as well as mastering effective methods, techniques and means of influencing students, forms of organizing joint group activities. The essence and characteristics of the children's collective are highlighted in the article. According to the Concept of the New Ukrainian School, the formation of a children's collective should reflect key principles, including: partnership, education of values, cohesion and trust, lifelong learning. The article analyzes and substantiates the peculiarities of the formation and development of the children's collective in primary school according to these principles. It was emphasized that partnership relations in the children's collective should be characterized by voluntariness, children's interest in joint activities, in unification of goals and aspirations, readiness to bear responsibility together. The teacher needs to saturate the content of the educational process with methods and techniques for revealing moral-ethical and socio-political values. The cohesion of the children's team is expressed in the unity or commitment of views, opinions, principles, values, and goals of the members of the team. Trust in the formation of a children's collective is characterized at the same time by the ability to trust others, and to be responsible, honest, sensitive, benevolent. The teacher must provide an educational environment so that each member of the children's collective has the opportunity to become better, acquire new knowledge, form their own life experience, realize the need for self-development and self-education, and be an active member of the mini-society. The author concluded that the development of the children's collective of the primary school, taking into account the principles of the New Ukrainian School, allows to pay attention to the interests, aspirations, abilities of each child as much as possible, to create a friendly atmosphere for interaction with peers on the basis of values, trust and support, to socialize children, to direct the cooperation of the entire class.

Key words: children's collective, primary school, principles, New Ukrainian school, teacher.

Стаття надійшла до редакції / Received 04.03.2024

Прийнята до друку / Accepted 08.04.2024

Унікальність тексту 85 % (Unichек ID1016373609)

© Прокопенко Альона Олександрівна, 2024

DOI: <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2024-10-5>

УДК 378:373.2.091.12.011.3-051]:37.043.2-056.2

Арина Ігорівна Харківська

ORCID iD <https://orcid.org/0000-0003-3411-2847>

доктор філософії, доцент,

доцент кафедри теорії та методики дошкільної освіти

Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

м. Харків, Україна

ar.kharkivska@gmail.com

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ ДО РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ДІТЕЙ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

В оглядовій розвідці порушено питання професійної підготовки майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища. На основі аналізу науково-педагогічної та методичної літератури, а також власного досвіду автора, висвітлено сучасні проблеми, що зумовлюють особливості професійної підготовки майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзії: (1) інтеграція інклюзивної освіти в Україні триває та має і позитивні зрушення, і невирішені проблеми

на державному та регіональному рівнях, що сповільнюють досягнення мети; (2) залученість дітей з особливими освітніми потребами в звичайні заклади дошкільної освіти потребує поглибленого удосконалення освітнього середовища за напрямом розширення можливостей для всіх дітей; (3) відсутність теоретичної моделі розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища; (4) недостатня кількість необхідних фахівців до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища; (5) потреба в осучасненні варіативної складової професійної підготовки майбутніх вихователів.

Ключові слова: професійна підготовка, майбутні вихователі, дошкільні заклади освіти, інклюзивне освітнє середовище, творчий потенціал.

Вступ. Зміни в освітній системі України, що відбуваються останніми роками, зумовили переосмислення підходів, технологій, методик роботи із дітьми дошкільного віку з особливими освітніми потребами. Зокрема системні процеси інтеграції інклюзії в освітній простір закладів дошкільної освіти висувають нові вимоги до професійної підготовки вихователів, які забезпечують усебічний розвиток всіх категорій дітей в освітньому інклюзивному середовищі, адаптацію та соціалізацію дітей з особливими освітніми потребами у взаємодії із однолітками.

Оскільки в сучасній освітній парадигмі ключовим суб'єктом освітнього процесу виступає особистість дитини, яка здатна критично сприймати дійсність, аналізувати, пропонувати ідеї щодо розв'язання завдань, усвідомлювати власну неповторність, то постає питання механізмів гарантування такого суб'єктного статусу всім категоріям дітей дошкільного віку, незалежно від їхніх психофізичних можливостей. Одним з механізмів ми вбачаємо розвиток творчого потенціалу дітей, як фундаменту для розкриття їхніх можливостей відповідно до наявних потреб та здатностей, реалізація якого потребує специфічної підготовки фахівців дошкільної освіти.

Серед сучасних наукових розвідок вітчизняних та закордонних науковців виявлено окремі роботи, що присвячені дослідженню проблем, дотичних до нашої. Вивчення К. Шапочкою та Н. Буркле (2020) особливостей фахової підготовки вихователів закладів дошкільної освіти до роботи в умовах інклюзивної освіти дозволило визначити такі: (1) спрямованість на розвиток інклюзивної компетентності; (2) формування здатностей здобувачів освіти створювати корекційно-

розвиткове середовище для дітей дошкільного віку; (3) формування здатностей вирішувати нестандартні професійні завдання; (4) розвиток особистісно-ціннісної готовності до роботи в умовах інклюзії, (5) залучення студентів у дієве професійне співробітництво.

Л. Нічуговська та Л. Ніколенко (2020) дослідили компоненти, що забезпечують позитивну динаміку в розвитку інклюзивно орієнтованих компетентностей майбутніх педагогів в системі університетської освіти, та запропонували концептуальну модель їхнього розвитку за структурою «чотиривимірної моделі» ЮНЕСКО.

В. Нечипоренко, В. Ястребова (2019) досліджували процеси розвитку професійної готовності менеджерів освіти до системної організації інклюзивного навчання. В. Нечипоренко (2020) здійснила комплексний аналіз системно-інституційних засад і змістовно-методичної специфіки діяльності закладу вищої освіти за напрямом підготовки кваліфікованих кадрів для потреб інклюзивної загальноосвітньої практики. Авторкою визначено напрями системного впровадження національних пріоритетів кадрового забезпечення через використання в навчальному процесі вищої школи інноваційних методик і технологій, реалізації комплексно-міждисциплінарного підходу до підготовки фахівців, забезпечення їхньої багато профільної готовності до роботи над мультимедійними проектами в міждисциплінарних командах тощо.

Нами не було знайдено дослідження, що цілеспрямовано вивчало б актуальний стан професійної підготовки майбутніх вихователів до розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища, що й становить мету цієї статті.

Мета статті – визначити проблеми професійної підготовки майбутніх вихователів до розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Методи дослідження: аналіз науково-педагогічної та методичної літератури з метою виявлення проблем професійної підготовки майбутніх вихователів до розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Вклад основних результатів дослідження. Проблематику професійної підготовки майбутніх вихователів дошкільних закладів освіти до розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища складають:

1. Труднощі впровадження інклюзивної освіти в Україні. А. Колупаєва (2014) влучно зауважила, що якісна інклюзивна освіта в умовах сьогодення можлива «лише в умовах постійного удосконалення систем загальної та спеціальної освіти, ліквідації наявних кордонів між ними» (с. 11).

Упровадження інклюзивної освіти в Україні здійснюється завдяки активній діяльності Всеукраїнського фонду «Крок за кроком» із залученням міжнародних партнерів, які реалізують освітні проекти («Створення дружнього до дитини та інклюзивного середовища в закладі освіти», «Садочок – простір дружній до дитини», «Мистецтво – інструмент інклюзивного навчання для розвитку обдарованості та пізнавальної сфери у дітей з особливими освітніми потребами» та інші) задля забезпечення здобуття освіти, соціалізації дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, здійснення контролю над організацією відповідного освітнього середовища, розробками та публікаціями науково-методичної літератури, підготовкою кваліфікованих педагогічних фахівців, які здатні працювати в умовах інклюзивного освітнього середовища.

Серед нормативно-правових актів виявлено, що введенню інклюзивної освіти сприяло й затвердження постановою Кабінету міністрів України від 10 серпня 2021 року Порядку організації діяльності інклюзивних груп у закладах

дошкільної освіти, у якому «передбачено упровадження диференційованого підходу до забезпечення підтримки дітей з ООП, затверджено нову форму індивідуальної програми розвитку особи, визначено рівні підтримки в освітньому процесі дітей під час інклюзивного навчання» (*Щодо окремих питань, 2021, с. 8*).

2. Потреба поглибленого удосконалення освітнього середовища за напрямом розширення можливостей для всіх категорій дітей. Спираючись на статистичні дані МОН України, Державної служби статистики України (2018–2022 рр.) (*Дошкільна освіта, 2022*), зазначимо, що сьогодні в мережі закладів дошкільної освіти поступово збільшується кількість окремих груп для дітей з різними видами порушень, а також виявляється позитивна динаміка збільшення кількості комбінованих закладів, які дозволяють забезпечити соціалізацію для дітей серед здорових однолітків. Крім того, помітна тенденція до активного залучення дітей з особливими освітніми потребами у звичайні дошкільні заклади до комбінованих груп навчання.

3. Проблема розробки моделі розвитку творчого потенціалу дітей дошкільного віку з ООП. Останніми роками в Україні на державному та регіональному рівнях активізується пошук нових шляхів розвитку здібностей дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей, особливостей процесів адаптації та соціалізації. Однак залишається низка невирішених проблем, які сповільнюють реалізацію завдань інклюзивної освіти: недосконалість чинного законодавства, недостатній рівень фінансування закладів освіти, потреба в оновленні змісту освіти, затребуваність у фахівцях, соціально-психологічний дисбаланс в учасників освітнього процесу тощо. Наголосимо, що в спеціальних закладах освіти та в закладах зі спеціальними групами діє правило забезпечення спеціального «оранжерейного» середовища для дітей з особливими освітніми потребами. Такий підхід розглядається нами як помилковий та такий, що сприяє обмеженню дітей з порушеннями психофізичного розвитку від негативу, булінгу, агресії з боку однолітків та

дорослих, але водночас і стимулює до формування дискримінації, спотворення самооцінки таких дітей, загострення патологічних проявів дефекту, пригнічує їхні соціальні можливості, перешкоджає адаптації тощо.

Відсутність універсальної моделі розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища змушує фахівців з педагогіки здійснювати відповідний процес, спираючись на застарілі моделі, адаптувати їх, коригувати або розробляти власні. Тому вважаємо, що актуальною проблемою є потреба в розробці відповідної загальної моделі, бо «в педагогічній галузі перевага надається науково-дослідним динамічним моделям, оскільки вони дозволяють відстежити зміни між початковим і кінцевим станом» (Харківська, Капустіна, 2021, с. 220).

4. Проблема підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної інклюзивної освіти. Динаміка впровадження інклюзивної освіти, залученість дітей з особливими освітніми потребами в звичайні заклади дошкільної освіти, відсутність моделі розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища та інші призводять до виникнення питання щодо переосмислення змісту професійної підготовки майбутніх вихователів з урахуванням специфіки інклюзивного освітнього середовища, адже від них залежить правильність організованої освітньо-корекційної, соціально-психологічної та реабілітаційної підтримки. Підготовка компетентних вихователів до роботи на принципах інклюзивної освіти має бути спрямована на формування свідомого, активного учасника педагогічної діяльності, фахівця із високим рівнем опанованих загальних, професійних і фахових компетентностей та мотивованим до роботи із дітьми з особливими освітніми потребами.

Уважаємо, що професійна підготовка майбутніх вихователів має насамперед бути спрямована на забезпечення відповідності актуальним суспільним та освітнім запитам, орієнтуватися на саморозвиток та самоосвіту фахівців надалі. Так майбутні вихователі мають оволодіти сучасними методиками й технологіями навчання дітей задля

забезпечення індивідуальної траєкторії розвитку кожної дитини, якісної соціалізації та комфортної адаптації.

Звертаючись до статистичних даних кадрового забезпечення педагогічних працівників закладу дошкільної освіти (*Дошкільна освіта*, 2021), які задіяні до роботи із дітьми з особливими освітніми потребами (період 2018-2022 рр.), можемо дійти таких висновків: помітно знижується загальна кількість фахівців, що працюють у закладах дошкільної освіти (2018 р. – 98 344 особи, 2022 р. – 83 310 осіб), однак кількість асистентів вихователів у закладах загального та комбінованого розвитку зростає (2018 р. – 1 039 осіб; 2022 р. – 4 221 особа). У зв'язку з Covid-19, війною в Україні спостерігається негативна динаміка кількості фахівців (вихователів, вихователів-методистів, асистентів вихователів в інклюзивних групах). Уважаємо, що це пов'язано насамперед із значним психоемоційним впливом на дітей та фахівців, прагненням до самозбереження, високою відповідальністю за життя та розвиток дітей в нестабільних умовах, упровадженням дистанційної та змішаної форм навчання тощо. Тому професійна підготовка майбутніх вихователів має бути спрямована на підтримку психологічного стану, внутрішньої мотивації до роботи з дітьми з особливими освітніми потребами, формування готовності до нових викликів.

5. Проблема недостатньої кількості необхідних фахівців до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища. Аналіз статистичних даних щодо кількості вихователів та асистентів вихователів дозволив дійти висновку, що на сьогодні актуальною проблемою є недостатня кількість необхідних фахівців. Серед проблем, що виникають у професійній діяльності вихователя під час роботи в умовах ІОС, можемо виділити й такі: недостатнє володіння відповідними компетенціями, розподіл функцій та відповідальності в організації супроводу дитини з особливими освітніми потребами; велике навантаження на вихователів, що призводить до перенавантаження та їх професійного вигорання тощо.

6. Проблема осучаснення варіативної складової професійної підготовки майбутніх

вихователів. У процесі професійної підготовки майбутніх вихователів до розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища мають бути задіяні вузькопрофільні освітні компоненти, що дозволять забезпечити якісну підготовку фахівців, спрямувати їх знання та навички на формування досвіду до роботи із дітьми з особливими освітніми потребами. Крім того, зміст професійної підготовки майбутніх вихователів має враховувати те, що «професійна підготовка на основі загальної сформованості навичок майбутнього педагога (що інтегративно відтворює цю компетентність) та його поведінкових (психологічних) реакцій, що проявляються в різноманітних ситуаціях, сприяє успішній професійній діяльності у майбутньому» (Харківська, Малихіна, 2021, с. 5).

Професійна підготовка майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища має бути спрямована на опанування спеціальних знань про особливості дітей з особливими освітніми потребами, навичок і вмінь взаємодіяти з такими дітьми, підготовку фахівців, які володіють компетентностями зі спеціальних педагогічних освітніх компонентів, які застосовують сучасні методи, форми та технології розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища. Отже, виникає потреба й в осучасненні варіативної складової професійної підготовки майбутніх вихователів, що буде враховувати принципи впровадження інклюзивної освіти, особливості розвитку творчого потенціалу дітей з різними видами порушень розвитку, забезпечення

диференційованого та особистісно орієнтованого підходів.

Висновок та перспективи подальшого дослідження. Таким чином, проблематика професійної підготовки майбутніх вихователів до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища зумовлена низкою складнощів, як-от: інтеграція інклюзивної освіти в Україні триває та має і позитивні зрушення, і невирішені проблеми на державному та регіональному рівнях, що сповільнюють досягнення мети; залучення дітей з особливими освітніми потребами в звичайні заклади дошкільної освіти потребує поглибленого удосконалення щодо розширення можливостей для всіх дітей; відсутність моделі розвитку творчого потенціалу дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища; недостатня кількість необхідних фахівців до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища; потреба в осучасненні варіативної складової професійної підготовки майбутніх вихователів.

Вирішення цих труднощів потребує подальшого цілеспрямованого тривалого практичного дослідження задля покращення якості здобуття освіти, продуктивного розвитку творчого потенціалу кожної дитини в умовах інклюзивного освітнього середовища. Зауважимо, що наявність проблем у сучасній освіті мають не лише негативне значення, а й водночас засвідчують про динаміку розвитку навчання та виховання шляхом інтеграції традиційної, інноваційної, інклюзивної освіти, прагнення до змін та вдосконалення. Отже, досліджувана тема потребує подальшого поглибленого вивчення.

Література

- Дошкільна освіта в Україні. *Державна служба статистики України* : вебсайт. URL : <https://ukrstat.gov.ua/> (Дата звернення: 02.12.2022).
- Колупаєва А. А. Спеціальна освіта в Україні та модернізація освітньої галузі. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2014. № 3. С. 7–12.
- Нечипоренко В. В. Системно-інституційна діяльність закладу вищої освіти щодо реалізації національних пріоритетів кадрового забезпечення інклюзивної загальноосвітньої практики *Науковий журнал Хортицької національної академії (Серія: Педагогіка. Соціальна робота)* : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін..]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2020. Вип. 2(3). С. 140–152 DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-14>
- Нечипоренко В. В., Ястребова В. Я. Розвиток професійної готовності менеджерів освіти до системної організації інклюзивного навчання у Новій українській школі. *Науковий журнал Хортицької*

національної академії. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2019. Вип. 1(1). С. 104–122 DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2019-1-12>

Нічуговська Л. І., Ніколенко Л. М. Розвиток інклюзивно орієнтованих компетентностей майбутніх педагогів спеціальної освіти в умовах магістратури *Науковий журнал Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2020. Вип. 2(3). С. 109–118 DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-11>

Шапочка К. А., Буркле Н. Особливості підготовки майбутніх вихователів закладів дошкільної освіти до роботи в умовах інклюзивного освітнього середовища *Науковий журнал Хортицької національної академії. Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Серія: Педагогіка. Соціальна робота) : наук. журн. / [редкол. : В. В. Нечипоренко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : Вид-во комунального закладу вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради, 2020. Вип. 2(3). С. 118–128 DOI : <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-12>

Щодо окремих питань діяльності закладів дошкільної освіти у 2021/2022 навчальному році : лист М-ва освіти і науки України від 10 серп. 2021 р. № 1/9-406. 9 с. URL: <http://surl.li/acvxy> (Дата звернення: 03.12.2022).

Kharkivska A. A., Kapustina O. I. Overview of modern models of training system future teachers. *Educational Dimension*. 2021. Vol. 57. № 5. P. 211–223. DOI : <https://doi.org/10.31812/educdim.4516>

Kharkivska A. A., Malykhina V. M. Instrumental Competencies Of Higher Education Seekers As A Factor Of Professional Training. *Adaptive Management: Theory and Practice*. Ser. Pedagogics. 2021. Vol. 11 (21). № 21. 14 p. DOI : [https://doi.org/10.33296/2707-0255-11\(21\)-09](https://doi.org/10.33296/2707-0255-11(21)-09)

References

Kharkivska, A. A. & Kapustina, O. I. (2021). Overview of modern models of training system future teachers. *Educational Dimension*. Vol. 57. № 5. 211–223 <https://doi.org/10.31812/educdim.4516> (ukr).

Kharkivska, A. A. & Malykhina, V. M. (2021). Instrumental Competencies Of Higher Education Seekers As A Factor Of Professional Training. *Adaptive Management: Theory and Practice*. Ser. Pedagogics. Vol. 11 (21). 14 [https://doi.org/10.33296/2707-0255-11\(21\)-09](https://doi.org/10.33296/2707-0255-11(21)-09) (ukr).

Kolupaeva, A. A. (2014). Special education in Ukraine and modernization of the educational industry. *A special child: education and upbringing*. No. 3. 7–12 (ukr).

Nechyporenko, V. V. (2020). Systemic and institutional activities of a higher educational establishment to implement national priorities for staffing inclusive general educational practice *Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Series: Pedagogy. Social Work) : scientific journal : Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council. Iss. 2(3). 140–152 <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-14> (ukr).

Nechyporenko, V. V. & Yastrebova, V. Ya. (2019). Development of professional readiness of education managers for systemic organization of inclusive education. *Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Series: Pedagogy. Social Work) : scientific journal : Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council, Iss. 1(1). 104–122 <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2019-1-12> (ukr).

Nichuhovska, L. I. & Nikolenko, L. M. (2020). Development of inclusive competencies in future special education teachers when studying for Master's degree *Scientific Journal of Khortytsia National Academy*. (Series: Pedagogy. Social Work) : scientific journal. Publishing house of the Municipal Institution of Higher

- Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council. Iss. 2(3). 109–118 <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-11> (ukr).
- Preschool education in Ukraine. State Statistics Service of Ukraine: website. <https://ukrstat.gov.ua/> (Date of access: 02.12.2022).
- Regarding certain issues of activities of preschool education institutions in the 2021/2022 academic year: letter of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated August 10. 2021 No. 1/9-406. <http://surl.li/acvxy> (Date of access: 03.12.2022).
- Shapochka, K. A. & Bürkle, N. (2020). The specifics of training future educators for work in an inclusive educational environment *Scientific Journal of Khortytsia National Academy. (Series: Pedagogy. Social Work)* : scientific journal. Publishing house of the Municipal Institution of Higher Education Khortytsia National Educational and Rehabilitation Academy of Zaporizhzhia Regional Council. Iss. 2(3). 118–128 <https://doi.org/10.51706/2707-3076-2020-3-12> (ukr).

PROBLEMS OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE EDUCATORS FOR THE DEVELOPMENT OF THE CREATIVE POTENTIAL OF CHILDREN IN THE CONDITIONS OF AN INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT

Aryna Kharkivska, Ph. D. in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Theory and Methods of Preschool Education Municipal Establishment «Kharkiv Humanitarian-Pedagogical Academy» of the Kharkiv Regional Council, Kharkiv, Ukraine, e-mail : ar.kharkivska@gmail.com

The article raises the issue of professional training of future educators for the development of children's creative potential in the conditions of an inclusive educational environment. The key object of the educational process in the modern educational paradigm is the personality of the child, who is able to critically perceive reality, analyse, propose ideas for solving tasks, realize his/her own uniqueness, the need for the development of individual abilities. The development of creative potential of a preschool child is aimed at forming the foundation for revealing the potential of each child in accordance with his needs, abilities, etc. The problem of the development of children's creative potential is intensified by the integration of inclusive education into the educational space of regular preschool education institutions, which puts forward new requirements for the professional training of educators who ensure the comprehensive development of all children in a single inclusive educational environment, adaptation and socialization of children with special educational needs in interaction with peers. Based on the analysis of scientific, pedagogical and methodological literature, the author highlights contemporary problems related to the research topic: the integration of inclusive education in Ukraine continues and has both positive developments and unresolved problems at the state and regional levels that slow down the achievement of the goal; the involvement of children with special educational needs in regular preschool education institutions requires in-depth improvement in order to expand opportunities for all children; lack of a model for the development of children's creative potential under the conditions of an inclusive educational environment; insufficient number of necessary specialists to work in the conditions of an inclusive educational environment; the need to modernize the variable component of professional training of future educators. The author comes to the conclusion that solving the above-mentioned problems requires targeted, thorough and long-term practical research in order to improve the quality of education, the productive development of the creative potential of each child in the conditions of an inclusive educational environment.

Key words: professional training, future educators, development of creative potential, inclusive educational environment, children with special educational needs.

Стаття надійшла до редакції / Received 01.09.2023

Прийнята до друку / Accepted 23.10.2023

© Харківська Арина Ігорівна, 2024.